

Roberto Bolaño

SEVILJA ME UBIJA

1. *Naslov.* Teorijski, iako nisam imao nikakve veze s izborom teme, moje predavanje trebalo je da nosi naslov „Odakle dolazi nova latinoamerička književnost“. Ako bih se doslovno pridržavao naslova, odgovor bi trajao najviše tri minuta. Dolazimo iz srednje klase ili iz manje-više stabilnog proletarijata, ili iz porodica narkotrafikanata druge generacije koji više ne žele metke nego ugled. Već je to opisao Per Žimfere: ranije su pisci poticali iz visoke klase ili iz aristokratije i birajući književnost birali su, bar tokom nekog vremena koje je moglo da traje ceo jedan život ili četiri-pet godina, društveni skandal, zbog rušenja naučnog sistema vrednosti, zbog stalne sprdnje i kritike. Sada, naprotiv, pre svega u Latinskoj Americi, pisci dolaze iz srednje klase ili iz redova proletarijata i ono što žele, na kraju radnog dana, jeste laki emajl ugleda. Naime, pisci danas traže priznanje, ali ne priznanje kolega nego onoga što se naziva političkom instancom, onih koji opstruišu održavanje na vlasti pod bilo kojim znakom (mladim piscima to je svejedno!) i, posredstvom njih, priznanje publike, naime prodaju knjiga koja usrećuje izdavačke kuće, ali još više pisce, one među njima koji znaju, jer su to proživeli kao deca kod kuće, koliko je teško raditi osam sati dnevno, ili devet-deset koliko su radili njihovi roditelji kada je, osim toga, bilo posla jer gore od svakodnevnog desetosatnog rada jeste ne moći raditi nijedan i vući se tražeći zanimanje (plaćeno, razume se) u lavirintu ili, više nego u lavirintu, u užasnoj latinoameričkoj ukrštenici. Tako da su mladi pisci, kako se to obično kaže, nepoverljivi i posvećuju se telom i dušom prodaji. Pojedini više koriste telo, drugi dušu, ali na kraju krajeva bitno je jedino prodati. Šta nije tiražno? Eh, bitno je i to imati na umu. Lom nije tiražan. Književnost što gnjura otvorenih očiju nije tiražna. Na primer: Masedonio Fernandes nije tiražan. Manje je bitno to što je Masedonio jedan od triju Borhesovih učitelja (a Borhes jeste, ili bi trebalo da bude, središte našeg kanona). Sve naizgled ukazuje na to da bi trebalo da ga čitamo, ali Masedonio nije tiražan tako da ga ignorišimo. Ukoliko se Lamborgini ne prodaje, gotovo je s Lamborginijem. Vilkok je poznat jedino u Argentini i to kod retkih srećnih čitalaca. Zato ignorišimo Vilkoka. Odakle dolazi nova latinoamerička književnost? Odgovor je najjednostavniji mogući. Dolazi iz straha. Dolazi iz užasnog (i, u izvesnom obliku, razumljivog) straha od kancelarijskog posla ili prodavanja bižuterije na šetalištu Aumada. Dolazi iz želje za ugledom, koja samo prikriva strah. Nekom neupućenom mogli bismo da delujemo poput likova iz kakvog filma o njujorškim mafjašima što neprestano govore o ugledu. Iskreno, na prvi pogled činimo žalosnu grupu ljudi tridesetih i četrdesetih godina, a poneki ima i preko pedeset, što čekaju Godoa, koji je u ovom slučaju Nobel, Rulfo, Servantes, „Princ Asturije“, „Romulo Galjegos“.

2. *Izlaganje mora da se nastavi.* Nadam se da mi niko neće uzeti za zlo prethodne reči. Šalio sam se. Zapisao to i izgovorio nehotice. U ovim godinama više ne želim tek tako da stičem neprijatelje. Ovde sam jer želim da vas naučim da budete muškarci. Nije istina. Šalio

sam se. U stvari, kada vas vidim umirem od zavisti. Ne zavidim samo vama nego i svim mladim latinoameričkim piscima. Mogu da vam ustvrdim da imate budućnost. Ali to nije istina. Šalio sam se. Ta budućnost je siva poput diktature braće Kastro, poput Štresnerove diktature, poput Pinočeove diktature, poput bezbrojnih korumpiranih vlada koje su se nizale na našoj zemlji. Nadam se da nikome neće pasti na pamet da me izazove da se potučemo. Ne mogu to da učinim zbog lekarskog recepta. Zapravo, planiram da se, kad završim ovo izlaganje, zaključam u svoju sobu i gledam pornografske filmove. Šta biste hteli, da odem da posetim Ostrvo Kartuha? Ni iz zezanja. Šta biste hteli, da odem negde gde se izvodi flamenko? Još jednom ste pogrešili u vezi sa mnom. Idem samo na meksički, čileanski ili argentinski rodeo. A kada tamo stignem, čim zamiriše na svežu balegu i čileanski beli cvet, pribeći ću spavanju i sanjanju.

3. *Izlaganje mora biti nogama na zemlji.* Ovo je istina. Stavimo noge na zemlju. Neke od pozvanih pisaca smatram svojim prijateljima. S druge strane, od njih očekujem samo da budu fini prema mojoj personi. Druge ne poznajem, ali neke sam čitao, a za ostale imam odlične preporuke. Naravno da nedostaju pisci bez kojih ne bi bilo moguće razumeti tu entelehiju koju nam je najlakše da nazovemo latinoamerička književnost. Pravično ih je pomenuti. Počeću od najtežeg autora koji je radikalniji ako je to uopšte neko: Danijelom Sadom. A onda moram da imenujem Sesara Ajru, Huana Viljora, Alana Paulsa, Rodriga Rej Rosu, Ibsena Martinesa, Karmen Buljosu, vrlo mladog Antonija Ungara, Čileance Gonsala Kontrerasa, Pedra Lemebela, Hajmea Koljera, Alberta Fugeta, Mariju Moreno, Mariju Beljatinu koji ima tu sreću ili nesreću da ga Meksikanci smatraju Meksikancem, a Peruanci Peruncem, i tako bi moglo da se nastavi još minut. Panorama je obećavajuća, naročito ako je čovek posmatra s mosta. Reka je široka i bujna i iz vode vire glave najmanje dvadeset pet pisaca mlađih od pedeset, mlađih od četrdeset, mlađih od trideset godina. Koliko njih će se utopiti? Mislím da će svi.

4. *Nasleđe.* Žalosno blago su nam ostavili naši očevi ili oni za koje smo smatrali da su naši vanbračni očevi. Zapravo smo poput dece uhvaćene na imanju pedofila. Neki od vas će reći da je bolje zavisiti od milosti i nemilosti pedofila nego ubice. Kao što i jeste bolje. Ali naši pedofili su i ubice.

Izvornik: Roberto Bolaño, "Sevilla me mata", *Echevarría* (2004), str. 311–314.

(Sa španskog preveo **Igor Marojević**)